

Motion till riksdagen 2024/25:509

av Fredrik Olovsson m.fl. (S)

med anledning av skr. 2023/24:140 2024 års redogörelse för företag med statligt ägande

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om valberedningsarbetet i de statliga bolagen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om redovisning av medlemsavgifter till näringslivsorganisationer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkalla bemyndigandet att sälja Lernia AB och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkalla bemyndigandet att sälja Aktiebolaget Svensk Bilprovning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den statliga bolagsportföljen utgör en viktig del av svenska statens tillgångar och ger avkastning till nytta för medborgarna. Statliga bolag verkar inom en rad centrala områden; det gäller inte minst bolag som berörs av den gröna omställningen. Bolag med statligt ägande arbetar för att ligga i framkant inom hållbart företagande och genomför kontinuerligt en rad satsningar som syftar till att säkerställa deras framtid i en hållbar värld.

Det är av stor vikt att regeringens arbete med att tillse att bolagen har kompetenta styrelser genomförs med stor noggrannhet. Varje nominering ska utgå från kompetensbehovet i respektive styrelse och att sammansättningen har kunskap och kompetens som är relevant för bolaget även när det utvecklas när omvärlden förändras. Bolag med statligt ägande ska vara ledande i den gröna omställningen. För att säkerställa att den kompetens finns som krävs för att fatta nödvändiga beslut bör regeringen säkerställa att

styrelseledamöter för dessa bolag har relevant kunskap om de utmaningar som följer av klimatomställningen. Förslagen på detta område som fördes fram i utredningen om finansieringen av näringslivets klimatomställning (pm Finansiering av näringslivets gröna omställning) är viktiga att regeringen implementerar i valberedningsarbetet.

En övervägande majoritet av de statligt ägda bolagen är medlemmar i något av Svenskt Näringslivs branschförbund. Tillsammans betalar moderbolagen i de olika statliga koncernerna sannolikt in en ansevärd summa i medlemsavgifter till sina branschförbund varje år. En central del i Svenskt Näringslivs verksamhet är att bedriva opinionsbildning, bl.a. angående behov av privatiseringar och avregleringar. Vi har inga synpunkter på hur Svenskt Näringslivs branschförbund fungerar som arbetsgivarorganisationer och opinionsbildare. Vi menar dock att man bör kunna bedöma i vilken grad verksamheterna understöds ekonomiskt av de statliga bolagen och att uppgifter om medlemsavgifter till sådana organisationer därför tydligt bör redovisas.

Lernia AB är en av Sveriges ledande matchningsaktörer med tjänster inom vuxenutbildning, bemanning, rekrytering, matchning och omställning. Med ett brett tjänsteutbud arbetar bolaget med att tillgodose kompetensbehov på hela arbetsmarknaden. Lernia har verksamhet på ca 60 orter över hela Sverige och är auktoriserat som bemannings-, utbildnings-, rekryterings- och omställningsföretag av respektive branschorganisation. Lernias tjänster är riktade såväl till individer som till kunder inom privat näringsliv och offentlig sektor. Under 2021 var Lernia den tredje största aktören inom bemanning i Sverige och den största aktören inom segmentet bemanning av yrkesarbetarkonsulter.

Riksdagen bemyndigade i december 2012 regeringen att avyttra statens aktier i Lernia. Vi menar att så inte bör ske då bolaget nu kan bli en viktig aktör i den gröna omställningen. Frågan om ett samhällsuppdrag till bolaget kopplat till detta bör snarast lyftas. Inriktningen då borde vara bristyrken där det krävs yrkesutbildning. I regioner där svårigheterna är stora att hitta kompetens till följd av industrins omställning och stora investeringar skulle ett sådant uppdrag kunna få särskilt positiva effekter. Riksdagen bör därför återkalla bemyndigandet att sälja Lernia.

Ett annat bolag där det finns bemyndigande om utförsäljning är Aktiebolaget Svensk Bilprovning. Bilprovningen bedriver sedan 2013 en affärsmässig verksamhet på en avreglerad marknad. Under 2021 lade Bilprovningen ned den mobila bilbesiktningen som betjänat sju orter i glesbygd i drygt 15 år. Vi menar att en för medborgarna så central service, som utgår från samhällliga krav på säkerhet och utgör myndighetsuppgift, måste finnas tillgänglig i hela landet. Det bör därför övervägas om ett samhällsuppdrag bör knytas till bolaget. Ett alternativ kan vara att besiktningsverksamheten i Sverige återregleras. Aktiebolaget Svensk Bilprovning bör hur som helst inte vara föremål för utförsäljning och bemyndigandet tas tillbaka.

Fredrik Olovsson (S)

Monica Haider (S)

Marianne Fundahn (S)

Aida Birinxhiku (S)

Mattias Jonsson (S)

Isak From (S)

Daniel Vencu Velasquez Castro (S)

